

Egy hónap a szerb kultúra jegyében

A Szerb Kulturális Központ az idén is – ahogy 2009 óta minden évben – megszervezte a Szerb Kultúra Hónapja elnevezésű rendezvénysorozatát. Szeptember 12-e és október 10-e között országszerte csaknem húsz, többségében kétnyelvű programot kínált az érdeklődőknek. Ahogy korábban, ezúttal is a művészetek széles körét ölelték fel: színházi előadások, koncertek, irodalmi estek, filmvetítések, kiállítások mellett divatbemutatóval, gasztronómiai és folklór fesztivállal készültek a szervezők. A kultúra egyetemes nyelvének segítségével igyekeztek hidat teremteni a magyarországi szerbek és a szélesebb lakosság között. A programsorozat az ország egész területére kiterjedt, így többek között Szentendrén, Pomázon, Budakalászon, Százhalombattán, Székesfehérváron, Battonyán, Deszken és Pécsen is minőségi programok várták az érdeklődőket.

Szeptember 12-én a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémián tartott fergeteges dzsesszkoncert nyitotta meg a 2014. évi Szerb Kultúra Hónapját. Az est díszvendége a Kossuth-díjas *Vujicsics Együttes* volt. A program további részében Magyarországon először, egész estés koncerttel mutatkozott be a „*Serbian Jazz, Bre!*” formáció, amely lenyűgöző látványelemek kíséretében, a balkáni dzsessz izgalmas dallamaival kápráztatta el a közönséget.

A rendezvénysorozat szervezői színházi előadásokat is beépítettek a műsorba. Közülük igazi csemegének számított, és hatalmas sikert aratott a *Milosevits* Péter által írt és rendezett, s a Magyarországi Szerb Színház társulata közreműködésével színpadra vitt „*Opelo Glavate Nate*” című darab. Az utolsó szentendrei szerb mennybemenetelét bemutató előadás, ahogyan az alapjául szolgáló *Milosevits*-regény, a „*Mi že Sentandrejci*” is, egyfajta kritikaként értelmezhető. Célpontja a rendszer, amely elnyomja a tagjait és ahelyett, hogy szabadságot adna az egyénnek, elveszi az identitását. A zenével és vetítésekkel kísért paródiában a magyarországi szerbek ismert alakjai, valamint Szentendre és Pomáz egykori lakosai is megjelentek.

A szerb kortárs művészet népszerűsítése volt a célja annak az igazán rangos kiállításnak, amellyel Jelena *Drobac*, szerb grafikus, formatervező iparművész ünnepelte szakmai pályafutásának tizedik évfordulóját. A leginkább korporatív és vizuális profilok, logók és kereskedelmi márkák létrehozásáról, illetve tipográfiai munkáiról ismert alkotónak „*Decade*” címmel nyílt tárlata Budapesten, a Szerb Kulturális Központban. A látogatók tíznél is több

projektmunkáját tekinthették meg, melyek közül kiemelkedik a NIN folyóirat hetvenedik évfolyamára tervezett logó, a Chicagóban működő Beograd Café and Restaurant látványelemeinek újragondolása, illetve a Tikveš pincészet nemzetközi pályázatára benyújtott anyaga. „Ez egy egészen intim válogatás volt az elmúlt tíz év munkáiból: olyan anyagokat hoztam el a kiállításra, amik közel állnak hozzám, s amikről úgy érzem, érdemes megmutatnom a szélesebb közönségnek is” – mondta Jelena. A kiállítással kapcsolatban az intézmény igazgatója, Gyurity Milán hangsúlyozta: „A Szerb Kulturális Központ a Szerb Kultúra Hónapja keretein belül is igyekszik elismert és sikeres szerb szakembereket, kortárs művészeket Magyarországra csábítani”.

A Szerb Kulturális Központ egyedülálló kezdeményezésként, ismert hazai szerb alkotók, *Sibalin* György és *Milivojević* Snežana kultikus műveivel, a „*Véméndiek*” és a „*Vihar a Bácska felett*” című dokumentumfilmekkel nyitotta meg kapuit Budapest első szerb mozija, mely a Szerb Kulturális Központban ezentúl is várja a filmkedvelőket. „A vetítőterem megnyitása Szerbia Nemzeti Filmintézetének segítségével valósult meg. A mozi a szerb film népszerűsítésében tölt majd be meghatározó szerepet. Szeretnénk, ha általa a magyar közönség is megismerkedhetne a szerb filmművészet legújabb alkotásaival, így azokat angol vagy magyar felirattal vetítjük majd” – fejtette ki Gyurity Milán, hozzátéve, hogy az intézményben a jövőben filmfesztiválokat is szerveznének. A Szerb Kultúra Hónapja idején a „*Montevideo – Vidimo se*” című játékfilmet és az I. világháború szerb hősnőjéről, Milunka *Savić*ról szóló dokumentumfilmet is levetítették a közönségnek.

A programok között ez évben rendkívül izgalmas képzőművészeti performansz is helyet kapott: a nemzetközi hírnévnek örvendő frankfurti festőművész, Spomenka *Alečković* lábballal festett óriási tájképet Budapestről. Az igazán formabontó módon született öt méter hosszú alkotást Alečković a Szerb Kulturális Központnak ajándékozta. Aki lemaradt a performanszról, az alkotást október 20-tól tekintheti meg a Nagymező utcai intézményben.

A rendezvénysorozat keretében ünnepelték a szerb írott szót is. A „*Pesti irodalmi omnibusz*” című írótalálkozó a diaszpóra legjobb és legismertebb szerb tollforgatóit látták vendégül. A magyarorszá-

gi alkotók mellett Szerbiából, Ausztriából, Romániából és Németországból is érkeztek szerb írók és költők Budapestre. Az est díszvendége az egyik legismertebb szerb verselőként számon tartott Radomir Andrić, az anyaország irodalmárait tömörítő egyesületének elnöke volt. Gyurity Milán szerint ennek az eseménynek évek óta az célja, hogy találkozási pontot biztosítson azoknak, akik bármely országban szerbül alkotnak, ezzel is hozzájárulva anyanyelvük megőrzéséhez.

A hagyományőrzést szolgáló *Folklor Fesztivál* az idén is Budakalászon várta az érdeklődőket. A mostani találkozó mégis más volt, mint amit az

Jaksity Iván felvételei

előző években megszokhatta a közönség. A hagyományőrző együttesek – a Tabán, a Bánát, az Opanke, a Veseli Santovčani és a Rozmaring – fellépése mellett ugyanis a fesztivál látogatói most megismerhették a magyarországi szerbek népviseleteit és kipróbálhatták a régi mesterségeiket is. „Az ehhez hasonló találkozók azért fontosak, mert nagyban hozzájárulnak hagyományaink megőrzéséhez, de arra is remek alkalmat nyújtanak, hogy a szélesebb közönségnek is bemutassuk a magyarországi szerb kultúra gazdagságát” – fejtette ki Gyurity Milán.

A programok közül érdemes még megemlíteni Biljana *Tipsarević* divatbemutatóját, amit egy igazán különleges helyszínen, a Szerbia Köztársaság Nagykövetségén tartottak meg. Az est során az egyik legismertebb fiatal szerb divattervező legújabb, „*Timeless Chic*” című kollekciójának egy részét mutatta be, kiegészítve a „*La Storia di una donna*” legszebb estélyi és esküvői ruháival.

„Igyekeztünk az idén is minél szélesebb közönséget megcélolni, és úgy gondolom, ebben a sokszínű,

és legfőképpen minőségi programfelhozatalban mindenki érdekes kikapcsolódási lehetőségekre lelt. A rendezvénysorozat sikerét jól mutatja, hogy programjaink végig telt házasak voltak és az idei rendezvény látogatottsági rekordot döntött” – összegezett Gyurity Milán.

Filákovity Radojka